

Er det “Gyldne snit” ligeegyldigt?

Er fotografen i virkeligheden en nord som er gearfikseret og som tænker på teknik og beskæring for der trykkes på knappen?

Tekst og foto Vagn-Ebbe Kier

Når jeg ser på mange fotoudstillinger rundt omkring, kan man få det indtryk at der er en speciel "fotoklub kodeks" for hvad der er et godt billede til at vise på en udstilling. Nogle gange nyskabende og interessant, men andre gange kan det virke lidt stift og ensformigt.

Vi har aldrig haft bedre fotoudstyr med utroligt frie muligheder som ikke altid anvendes fuldtud. Kameraet vil mere og kan mere end fotografen.

Det går dårligt med HDR billeder med ovedreven halo som får motivet til at ligne en udtrådt vingummibamse. Dytige HDR billeder, er fornemt efterjusterede optagelser som viser et toneomfang som kun kendes fra malerkunsten. Brug det kun hvor det er relevant.

Udglattede Photoshoppede billeder er også ukreative. Lav et billede som straks fanger beskueren, så man opfatter motivet og ikke computeren.

Hvor tilføjes kreativiteten?

Undervisning i fotografi er selv i den professionelle verden gammeldags. Forklaringen om funktionen af tid og blænde sammenlignes stadig med en vandhane, uden at nogen forstår det. Så må høj ISO vel være varmt vand. Det fastlåser fotografen i en kantet tankegang.

Som en moderne aktiv fotograf er der nye kreative og tekniske spilleregler. Vores kameraer har i dag 12-14 blænders tonomfang, snart de dobbelte af hvad en god film kunne engang. De nye kameraer giver flere muligheder.

Regel 1. ISO

Det første du skal tænke på når kameraet tages op af tasken er ISO. ISO indstillingen er den allervigtigste funktion for at skabe et billede.

ISO`ens primære skjulte funktion er at skaffe dig en lukkertid som sikrer dig, at du kan få en lukkertid som ikke giver ry-stede og dermed skarpe billeder.

Som tommelfingerregel 400 ISO uden-dørs om vinteren og 1600 ISO ved al indendørs fotografering. Eller sæt evt. ISO indstillingen som auto fra 400-1600. Den højere ISO giver dig samtidig en ekstra bonus med mange gange flere blitzudladninger på et sæt batterier.

Husk at arbejde i Raw ved høje ISO værdier, så kan du lettere reducere støjen og bibeholde detaljen, når du efterfølgende skal gemme som jpg.

Christianshavns kanal

Regel 2. Matrix/ Multi lysmåler

Glem alt om spot- og centervægtet lysmåling, med mindre du er helt sikker på at du kun rammer "musegråt" med målerpletten hver gang.

Brug den "Matrix" eller "Multi" lysmåler som måler over hele billedfeltet. Den er hurtigere og finder selv yderpunkterne i lyset og vil arbejde hårdt på at få det bedste billede i kassen. I dag bedømmer du jo med det samme billedet på den 900.000 pixels skærm som er bag på kameraet. Brug det!

Foretag derfor i stedet en hurtig justering med knappen "eksponeringskompensation". Tidligere havde kameraet kun mulighed for at indstille EV til +/- 1 eller 2. Men i dag er det muligt med +/- 5 EV. (Eksponerings Værdier)

Anvendes EV korrektion vil den i A indstillingen påvirke det modsatte, nemlig eksponeringstiden. (Hvis muligt)

Anvendes EV korrektion vil den i S indstillingen påvirke det modsatte, nemlig blændeindstillingen. (Hvis muligt)

Anvendes EV korrektion vil den i P indstillingen påvirke både blændeindstillingen og tidsindstillingen. (Vil prioritere tidsindstillingen ved lange brændvidder, hvis muligt)

Anvendes M indstillingen er der ingen grund til EV korrektion (Med mindre man konstant f.eks. vil have lidt mørkere -1/3) Der er med M ikke brug for EV korrektion, da du alligevel har fingrene på tid og blænde og blot kan indstille mørkere eller lysere efter behov.

Laves EV indstilling i M vil det altså blot påvirke lysmåleren til at vise lysere eller mørkere.

Med kameraer som er hybrid uden spejl og nogle D-SLR kameraer kan Eksponeringskompensationen ved Live View ses direkte på skærmen INDEN fotograferingen.

Regel 3. Din placering af skarphed

Jeg bruger aldrig manuel fokus! Kvaliteten af kameraets autofokus er formidabel og hurtig hvis du indstiller fokusområdet der hvor netop du vil have det. Træn med det 100 gange så du er fuldt fortrolig med funktionen af fokuspunktet.

Christianshavns kanal

Regel 4. Brug lysstærke objektiver

At anvende lysstærke optikker F: 1.4 – 2.8 giver mulighed for en hurtigere lukkertid under dårlige lysforhold, men også et mere spændende fokuskomponeret billede. De koster lidt eller meget mere, men er den største værdi til kreative billeder. Funktionen af lysstærke linser er, at man kan udelukke områder af billedet fra at være skarpt og kun få billedets centrale element er i fokus, men at man alligevel fornemmer en stemning og en helhed. Hele motivet behøver ikke at skæres ud i pap.

Lyt ikke til teknisk ævl om at du skal blænde ned for skarpeste blænde, men brug dit objektiv med det største hul for at arbejde kreativt, når det er nødvendigt - det er det du har betalt for! Ved Makro og tekniske optagelser kan det være den modsatte historie.

Regel 5. Bryd vanerne og giv billedet lidt kant

Selv om de er teknisk perfekte, er stive totalskarpe billeder oftest kedelige. Det er ikke kamerafabrikterne, fotostativfirmaer og fagteknikere som skal bestemme hvordan der skal fotograferes. Du har selv instrumentet til at styre dit imaginære orkester.

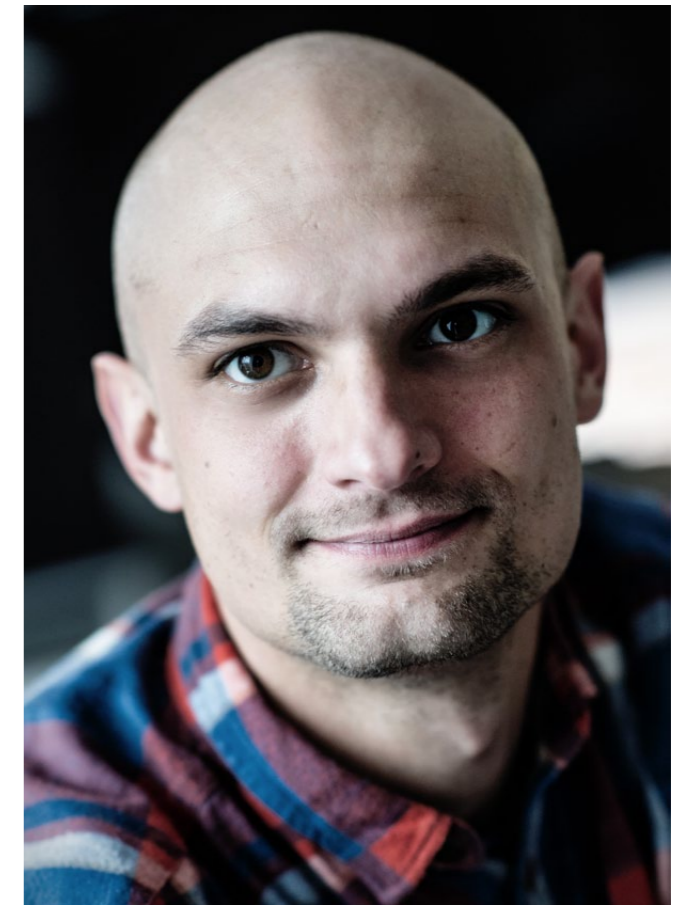
Prøv bevidst at lave kontrollerede rystede og uskarpe billeder. Fotografer de frostdækkede efterårsblade i skovbunden ved forskellig fokus og læg billederne sammen enten ved dobbelteksponering eller i et billedprogram. Fotografer reflekser i glas og blanke overflader. Gå ekstra tæt på motivet ved høj ISO og lad støjen/korn være en vigtig del af billedet. Tænk aldrig over det gyldne snit under fotograferingen, men elsk umiddelbarheden og roderiet. Lav skæve billeder, sjove billeder, følsomme billeder og

levende billeder. Beskæringen kan udføres til slut i efterbehandlingen.

Men når du fotograferer, så gå tæt på, hold øje med din lukkertid i kameraets søgerfelt og tag altid mindst 3 forskellige optagelser af en situation.

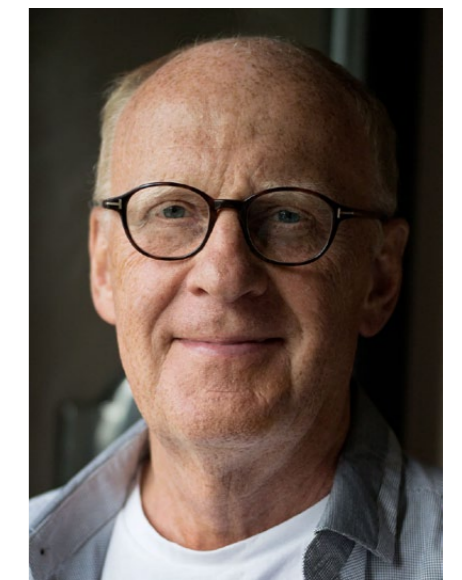
Denne optagelse for smykkkunstneren Zarah Voigt er fotograferet i hendes butik.
Kamera Nikon D800, Nikkor 85mm F: 1.4 (Her som F: 2.0) 1600 ISO. SB 700 flash i 60x60 cm softbox og kantlys med en Icelight LED fra Goecker.

Billedet af filmfotograf Søren Clemmensen Nikon D3s, med Nikkor 35mm F: 1.4, 3200 ISO fotograferet i en cykelkælder med lys fra et kældervindue.

Netop fordi Adobe Lightroom og Photoshop Elements er de to fine programmer som kan købes selvstændigt, har jeg sammen med fotograf Casper Tybjerg her i august udgivet en ny opdateret bog: "Billedbehandling" som viser mange fine muligheder for billedjustering i Elements og Lightroom. Bogen kan for 199 kr. købes hos fotokæden Click. (www.click.dk/bogserie)

Vagn-Ebbe Kier
Fotograf PF, 35 års erfaring i den fotografiske branche som reklame-, mode- og pressefotograf.